

παντάναξ, Θεέ μου, πλαστούργε μου, πῶς πάθος κατεδέξω!»

Τέκνον : *Ἀσμ.

*Υγέ μου, ύγε μου, ύγε καὶ βλαστούργε μου
(βαυκάλ.)

βλάστωμα τό, Passow Carm. popular. 221. βλάστωμαν Πόντ.

*Ἐκ τοῦ ρ. βλαστώνω.

Βλαστὸς **A 1**, δὲ ίδ., ἐνθ' ἀν. : *Ἀσμ.

Ξερόχλωρός ἦταν τὸ φαβδί, χλωροὺς βλαστοὺς πετάει
καὶ ἀπάνω 'ς τὰ βλαστώματα περδίκηα κελαδοῦσαν
Passow ἐνθ' ἀν.

βλαστώνω Εὗβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) Πόντ. (Κερασ.)
βλαστρώνω Νάξ. ("Ανω Ποταμ.)

*Ἐκ τοῦ μεταγν. βλαστῶ.

*Απολύω βλαστούς, βλαστάνω ἐνθ' ἀν. : *Ἐβλαστρώσανε
ἐρέτος καὶ δὲν ἐπιάσανε, δὲν ἐβγάλανε ἀθό οἱ ἔλαιες "Ανω
Ποταμ. Συνών. βλαστιάζω, βλαστίζω **I**, ἔτε βλα-
σταρώνω.

βλάτσα - βλούτσα ἐπίρρ. Πόντ. βλούτσου - βλού-
του Πόντ.

Λέξις πεποιημένη.

Χρησιμεύει πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ψόφου τῶν πατημάτων
ὅταν βαδίζῃ τις ἐπὶ τοῦ πηλοῦ: Πορπατεῖ βλάτσα - βλούτσα.
Συνών. βλάκα - βλούκα, πλάτσα - πλούτσα. Πβ.
βλίτος - βλίτος.

βλάττα ἡ, πολλαχ. βλάττα Ικαρ. Κάρπ. Κάσ. Κῶς
Νίσιουρ. Ρόδ. Τήλ. Χίος κ.ά. βλάτθα Κάλυμν. βλάθ-θα
Εὗβ. (Κουρ.) βλάτσα Κάρπ. βλάστα Καλαβρ. (Μπόβ.)

*Ἐκ τοῦ Λατιν. *blatta* = σύλφη, τύλφη, πορφύρα. Πβ.
καὶ μεταγν. οὐσ. βλάττα. Περὶ τῆς λ. πβ. Κορ. *Ατ. 4,54
κέξ.

1) Τὸ ἔντομον σύλφη Εὗβ. (Αὔλωνάρ. Κουρ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Συνών. βλαττούς, βλαττούσα. 2) Ἔξανθηματικόν τι νόσημα Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. — Λεξ. Λάουνδ. 3) *Η νόσος εύλογία Ρόδ. Συνών. βλογιά. 3) Συνεκδ. ἡ οὐλὴ τοῦ προσ-
βληθέντος ὑπὸ εύλογίας Σύμ. 4) Βαρύ τι καὶ θανατη-
φόρον νόσημα πολλαχ.: Νὰ σὲ φάγῃ βλάττα! ἢ κακὴ βλάτ-
τα! (ἀρά) πολλαχ. 3) Μετωνυμ. καὶ χλευαστικῶς ἐπὶ γυ-
ναικὸς Ρόδ.: Μωρὴ βλάττα! 5) Ασθένεια τῶν φυτῶν
ἐκδηλουμένη ἐν εἴδει ψώρας ἐπὶ τῶν φύλλων Ρόδ.: *Βλάτ-*-τες βλάτ-τες εἰν' τὰ φύλλα του. 6) Φυσαλλίς Χίος (Καρ-
δάμ. Μεστ. κ.ά.)

*Η λ. καὶ ως τοπων. Στερελλ. (Εύρυταν.)

βλαττένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. βλαττένιος *Ιμβρ.

*Ἐκ τοῦ οὐσ. βλαττίν καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-ένιος.
Μεταξωτός, ἐπὶ ὑφάσματος.

βλαττεύω ἀμάρτ. βλαττεύοντα Εὗβ. (Αὔλωνάρ.)

*Ἐκ τοῦ οὐσ. βλάττα.

Δάκνω, ἐπὶ τοῦ ἔντομου βλάττα **I**, δὲ ίδ., Εὗβ. (Αὔλω-
νάρ.): Νὰ μαζέψῃς τὰ πουλλάτσα, γιὰ τὰ -ν- τὰ βλαττέγουντε
οἱ βλάττες.

βλαττίν τό, Χίος βλαττὶ *Ηπ. Θεσσ. Θήρ. Θράκ. (ΑΙν.)
*Ιμβρ. Καππ. (Σινασσ.) Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Σικιούρ. Σκῦρ. Χίος βλατ-τὶ Ρόδ. Χίος βλαττὶ Θράκ. (Γέν.)
Κάρπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Αϊγ. Βούρβουρ. Κορινθ. Καλάβρουτ. Μάν. Τρίκκ.) Στερελλ. (Μεσολόγγ. κ.ά.)
βλάττη Κάρπ. βλεντὶ Πελοπν. (Λακων.) γλαντὶ Σύμ. βλακί Λέσβ. (Έρεσ.) βγατὶ Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. βλαττίν, ὃ ἐκ τοῦ ἐπίσης μεσν. βλαττίον.

Πβ. Πρόδορομ. 3,88 (εκδ. Hesseling - Pernot) «καὶ σαραν-
τάπτηχον βλαττὶν καὶ δυὸ κυθροκαντήλας». Καὶ ὁ τύπ.
βλαντὶν μεσν. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 510 (εκδ. S. Lambros σ. 268) «ἡτον μὲ κόκκινον βλαντὶν, φαμένον
μὲ γατάνιν». *Η τροπὴ τοῦ βλαντὶν εἰς γλαντὶν καθὼς καὶ εἰς τὸ γλέπω παρὰ τὸ βλαντὶν καττ.

1) Τὸ στίγμα τοῦ ἄνθους τοῦ κρόκου Σύμ. 2) Τὰ
φύλα τοῦ ἔχινου (διὰ τὸ χρῶμα αὐτῶν) Σύμ. 3) Δερματι-
κὴ πάθησις τῶν νηπίων καὶ ἐφήβων καθ' ἥν εἰς τὸ σῶμα
τοῦ ἀσθενοῦς ἀναφαίνονται μικρὰ ἐρυθρὰ ἔξανθήματα
Σκῦρ. Χίος. 4) *Η νόσος ίλαρά Χίος. 5) *Η νόσος
ἔρυσίπελας ἐν συνεκφορῷ μετὰ τῶν ἐπιθέτων γλυκὸν κόκ-
κινο Θήρ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνεμοπόντι 1,
ἕτι δὲ βλαττός. 6) Ἐρυθρὰ κηλίς τοῦ δέρματος τοῦ
προσώπου Πελοπν. (Κορινθ. Τρίκκ.): Θάτην ὅμορφη πο-
λύ, ἀλλὰ τὴν χαλάει τὸ βλαντὶν Κορινθ. Μὲ τὸ βλαντὶν ποῦ ἔχει
ποιὸς τὴν παίρνει! αὐτόθ. 7) Κατ' ἐπέκτ. διακριτικὸν
σημεῖον τοῦ προσώπου, ίδια ἐπὶ ζώφων Πελοπν. (Καλά-
βρούτ): Γνωρίζεται ἀπὸ τὸ βλαντὶν. Συνών. σημάδι. 8)
*Η ἐλαία τοῦ προσώπου Πελοπν. (Αϊγ.) 9) Πορφυροῦν
ὑφασμα ἡ ἔνδυμα Χίος. *Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Petri Ros-
sini, Glossarium Appnaeum ἐν ΑΚομν. (εκδ. Βόννης) 2,391
- 5 καὶ Caroli Ducangii, In Alexiadem Notae αὐτόθ. σ. 488-9. 10) Πολυτελές ἐκ καθαρᾶς μετάξης ὑφασμα
Θράκ. (Σαρεκκλ. ΑΙν. κ.ά.) Ιμβρ. Καππ. (Σινασσ.) Κάρπ.
Λέσβ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. 327 Δη-
μητρ.: Παροιμ. φρ. *Η βλαντὶν βλαντὶν ἡ βραχάμι ἀς λείπη
(βραχάμι = ὑφασμα κατωτέρας ἀπὸ τὸ βλαντὶν ποιότητος)
Μάν. || Παροιμ. Τὸ βλεντὶν κι ἄν ξεπέση, πάλι βλεντὶν τὸ λένε (ὅτι
οἱ εὐγενῆς καὶ πένης καταστάς δὲν ἀποβάλλει τὴν ἀξίαν του)
Λακων. Τὸ βλαττὶν πάντα βλαττὶν εἶναι (ἐπὶ τῶν καλῆς γενεᾶς
καὶ ἀνατροφῆς τέκνων τῶν διατηρούντων τὴν εὐγένειαν καὶ
ἐν περιπτώσει δυστυχίας) ΑΙν. *Απὶ βλαττὶν παννὶ το' ἀπὶ τοὺς
σκαρολάτ' 'ς τοὺς ροῦχου (ἐπὶ μεταβολῆς τοῦ βίου ἐπὶ τὰ χείρω.
Πβ. ἀρχ. «ἄφ' ὕπου ἐπ' ὄνους») Λέσβ. *Η σημ. καὶ μεσν. ίδ.
Κεδρην. (εκδ. Βόννης) 1,688 «στολὰς σωληνωτὰς ἀπὸ βλατ-
τίου ὀξέος καὶ χλαμύδας παραπλησίας τοῦ βασιλικοῦ».

11) Πολυτελές ἔνδυμα Θράκ. (Γέν.) Στερελλ. (Μεσο-
λόγγ.): Τό βαλε πέτρα γιὰ προσκέφαλο καὶ τὸ νυφάτικό της
βλαττὶν γιὰ πάπλωμα Μεσολόγγ. || *Ἀσμ.

Ράφταινα ἥμ' να κ' ἔρραφτα | ροῦχα γενιτσάρικα
καὶ βλαντὶν σπιτιάνικα

Γέν. 3) Μεταφ. πολύτιμον πρᾶγμα Πελοπν. (Βούρβουρ.):
Ντὲ μωρή, δὲ σοφαγα τὸ βλαντὶν! (ἥτοι δὲν σοῦ ἔκαμα καμ-
μίαν σοβαρὰν ζημίαν). 12) Τέκνον, θωπευτικῶς Παξ.
Ρόδ.: Τὸ βλαττὶν ὥρα νά τρη! (λέγει ἡ μήτηρ ἀδημονοῦ-
σα διότι τὸ παιδίον της ἀργεῖν νά ἐπιστρέψῃ) Ρόδ. Μοῦ
δωνε κ' ἐμένα δ Θεός ἔνα βλαντὶν! Παξ. 3) Τὸ νεογνὸν
τοῦ γλάρου Θράκ. (Μάδυτ.) 13) *Ἐπιθετικ., πολύτιμος,
τιμαλφής Σαμοθρ.: *Ἀσμ.

Ποῦ πάς, ἀγκόλφι μ', νά κρυψτης, ποῦ πάς, σταυρέ μ', νά γιώσης;
κι δαχτυλίδι μον βλαττὶν, ποῦ πάς νά θιμιλεώσης;
(έκ μοιρολ.)

βλαττίοι τό, ἀμάρτ. βλαντίοι Κάρπ. (*Ελυμπ.)

*Ἐκ τοῦ οὐσ. βλαττί, παρ' ὃ καὶ βλαντὶ.

*Ἐνδυμα μεταξωτόν: *Ἀσμ.

Κ' ἡ Μαρουδὰ διαρρίτεται καὶ ἄλλει τὰ καλά της,
δλόχρουσα μεταξωτὰ κι ὠραιόπλουμα βλαντίοια.

βλατ-τοκομ-μένος ἐπίθ. Κάρπαθ.

*Ἐκ τοῦ οὐσ. βλάττα καὶ τοῦ κομ-μένος μετοχ.
τοῦ ρ. κ.ό. β.ω.

1) Ὁ φέρων εἰς τὸ πρόσωπον τὰς οὐλὰς τῆς νόσου εύλογίας. Συνών. βλογκούμενος (ιδ. βλογκόχορθομαῖ). 2) Ἐκεῖνος τὸν δόποιον εἴθε νὰ προσβάλῃ ἡ νόσος εύλογία (περὶ τῆς σημ. ίδ. Ν'Ανδριώτ. ἐν Ἀθηνᾶ 44 <1932> 193 κέξ.). Συνών. βλατ-τοφαγωμένος, βλαττωμένος (ιδ. *βλαττώνω).

βλατ-τοκυλισμένος ἐπίθ. Κῶς.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα καὶ τοῦ κυλισμένος μετοχ. τοῦ ρ. κυλῶ.

Ο οίονει κυλισθεὶς εἰς τὴν βλάτταν, ὁ ὑπὸ τῆς νόσου εύλογίας προσβληθεὶς.

βλαττοπαγίδα ἡ, Λεξ. Μ'Εγκυκλ. (λ. βλάττη).

Ἐκ τῶν ούσ. βλάττα καὶ παγίδα.

Εἶδος παγίδος πρὸς καταστροφὴν τῶν κανθάρων τῶν οίκιων.

βλαττός ὁ, Κύθν.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττη. Ο μεταπλασμὸς πιθανῶς κατὰ τὸ πνεύτρος.

Ἡ νόσος ἔρυστελας: Τὸν διάβασε μᾶλα γυναικα τρεῖς φορὲς μαγικὰ καὶ ξόρκια καὶ τοῦ πέρασε διβλαττός. Συνών. βλαττίν 5.

βλαττούδα ἡ, Β. Εῦβ. —ΑΠαπαδιαμ. Φόνισσ. 78.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα καὶ τῆς καταλ. -ούδα.

Βλάττα 1, διδ., ἔνθ' ἀν.: «Ἐκοιμήθησαν οἱ δύο χωροφύλακες εἰς τὰ ισόγεια τῆς δημαρχίας τὰ γεμάτα ἀπὸ βλαττούδες, σαρανταποδαροῦσες καὶ σαμαμίθια» ΑΠαπαδιαμ. ἔνθ. ἀν.

βλαττούδι τό, Σκόπ.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα καὶ τῆς καταλ. -ούδι.

Βλάττα 1, διδ.

βλαττοῦσα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ήσ. ίδ. ΑνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 37 (1925) 180 κέξ.

Βλάττα 1, διδ.

βλατ-τοφαγωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. βλατ-τοφαωμένος Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα καὶ τοῦ φαγωμένος ἀορ. τῆς μετοχ. τοῦ ρ. τρώγω.

Βλατ-τοκομ-μένος 2, διδ.

*βλαττώνω, μέσ. βλατ-τώνομαι Κάρπ. Κῶς.

Ἐκ τοῦ ούσ. βλάττα.

Προσβάλλομαι ὑπὸ βλάττας: Ποῦ νὰ βλαττωθῆς! (ἀρά). Ἡ μετοχ. βλατ-τωμένος = ἔκεινος ὅστις εἴθε νὰ πάθῃ βλάτταν 3 (περὶ τῆς σημ. ίδ. Ν'Ανδριώτ. ἐν Ἀθηνᾶ 44 <1932> 193 κέξ.). Συνών. βλατ-τοκομ-μένος, βλαττοφαγωμένος.

βλάφτης ὁ, Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βλάφτω.

Ο προξενῶν βλάφην καὶ μεταφ. ἡθικὴν στενοχωρίαν: «Ο βλάφτης τοῇ καρδιᾷς μου 'ν', ὅδεν ἀκούσω πῶς εἰ' γ' σὺντὴ ὅμορφῃ. Ο βλάφτης τοῇ καρδιᾷς των εἶναι, ὅδεν ἀκούσουν γάνεγοὺς καὶ μὲ παιγνέοη.

βλαφτικὸς ἐπίθ. Κύπρ. Σίφν. —Λεξ. Δημητρ. βλαφτικὸ Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπίθ. βλαπτικός.

Βλαφερός, πειρακτικός ἔνθ' ἀν.: Άσμ.

Ἐπολοήθην τδαι λαλεῖ μὲ τὴν πολ-λὴν μανιέραν, μὲ κάτι λόγια βλαφτικά, ἡ ἄσπρη περιστέρα

Κύπρ. Συνών. πειραχτικός.

βλαφτὸ τό, Χίος.

Ἐκ τοῦ ρ. βλάφτω.

Κώλυμα γάμου ἔνεκα συγγενείας.

*βλαφτουργιάζω, μέσ. βλαφτουργιάζομαι Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βλάφτω καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ουργιάζω καθὼς καὶ πνίγω - πνιγονργιάζω κττ. αὐτόθι.

Ἀδιαθετῶ αἰσθανομένη τάσιν πρὸς ἐμετὸν ἡ χάνουσα τὴν ὄρεξιν μου κττ., ἐπὶ ἐγκύου γυναικός: «Ἐτοὰ μοῦ φαινεσαι σὰ νὰ βλαφτουργιάζεσαι». Συνών. βλάφτομαι (ιδ. βλάφτω Β 1).

βλάφτω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οφ. Τραπ. Χαλδ.) βλάφτου βόρ. ίδιωμ. καὶ Εῦβ. (Κουρ.) βλάψω Εῦβ. Ηπ. Κέρκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Άρκαδ. Δημητσάν. Κόκκιν. Κυνουρ. Παππούλ. Τρίκκ.) —ΔΣολωμ. 70 ΓΜαρκορ. Ορχ. 7 —Λεξ. Μπριγκ. Δημητρ. βλάψων Εῦβ. Ηπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Θεσσ. Θράκ. (Άδριανούπ.) Μακεδ. (Γκιουβ. Καστορ. Καταφύγ. Μελέν.) Σάμη. Σκύρ. Στερελλ. (Άραγ. κ.ά.) Χίος (Καρδάμ.) κ.ά. βλάψου Τσακων. βλάψην Λέσβ. γλάφτω Ρόδ. γλάψην Λέσβ. Μετοχ. βλαμ-μένος Εῦβ. (Κουρ.) Κάρπ. Κύπρ. Ρόδ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βλάπτω. Τὸ βλάψω καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. Η 7193 (ἐκδ. Schmitt) «εἰς φύλαξιν τοῦ τόπου μας καὶ τοὺς Ρωμαίους νὰ βλάψουν», τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ ἀρχ. βλάψομαι, δι παρ' Ομ. Τ 166 «βλάψεται δέ τε γούνατα» λόντι.

Α) Ἐνεργ. 1) Προξενῶ βλάψην, ζημίαν ύλικὴν ἡ ἡθικήν, φυτείων, βλάπτω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οφ. Τραπ. Χαλδ.): «Ο καπνὸς - τὸ κρασὶ - τὰ πυρὰ μὲ βλάφτουν. Ο χαλασμένος ἀέρας - τὸ ὑγρὸ κλῆμα - ἡ πολλὴ ζέστη τὸν βλάφτουν. Τὸ χαλάς εἴβλαψε τὸ ἀμπέλια - τὰ περθόλια - τὰ δέντρα κττ. Τὸν εἴβλαψε πολὺ ἡ κακὴ συναναστροφή. Μ' αὐτὸ ποῦ ἔκαμες εἴβλαψες τὸ φίλο σου κοιν. «Η ἀκαταδεξιὰ βλάψει συχνὰ καὶ δὲν ὠφελεῖ ποτὲ Ηπ. Τὰ δάκρυα βλάψουν τὰ μάτια Τρίκκ. Τὸν τρόδον τοὺς ἰδρουμένους βλάψεις» Αράχ. Η κατίκια τὸν βλάψει (ἡ κατίκια = τὸ αἴγειον κρέας) Σέριφ. Νὰ πολομιλήσω μὲ βλάψην» (ἡ ἀσθένεια δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ διμιλῶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν) Μύκ. «Εβλαψέ με τὸ πολλὰ τὸ φαεῖν Τραπ. «Η μηχανὴ ἀν δὲν εἶναι λαδωμένη βλάψεται Λεξ. Δημητρ. «Ἄλλοι βλαφτήκανε, ἄλλοι ὠφεληθήκανε μὲ τὸ μεταλλείο Σέριφ. Βλάψτεις ἀπ' τὰ γράμματα - ἀπ' τὴ σπουδὴ - ἀπ' τὸν τσιφάλ τοῦ Αράχ. Βλαμ-μένα κηπ-ποντικὰ Ρόδ.||Φρ. «Εβλαψτέ σε (θὰ σὲ εἴβλαπτε, εἰρων. πρὸς τὸν ἀποκοινωνεῖν τὸ προσφερόμενον αὐτῷ, συνών. φρ. ἀποκαίει σε) Οφ. Τραπ.||Παροιμ.: Τὸ περίσσοδο φῶς δὲ βλάψει (ἡ ἀφθονία καλοῦ πράγματος οὐδέποτε εἶναι ἐπιβλαβῆς) σύνηθ. Τὰ πολλὰ ἡ φῶς 'σα μάταια οὐ βλάψει' (συνών. τῇ προηγουμένη) Οφ. «Ανεμος ποῦ δὲ σὲ βλάψει, ἀφησέ τον νὰ φυσᾷ (αἱ ἀπειλαὶ ἔχθροι ἀνισχύροι εἶναι ἀνάξιαι προσοχῆς) πολλαχ. «Οποιος κλοτοῦσε τὸ ἀγκάθια βλάψει τὰ πόδια του (συνών. τῇ ἀρχ. «πρὸς κέντρα λακτίζειν») ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 213,529. ||Άσμ. «Ἄλλος τὸν ἥλιο χαίρεται καὶ ἄλλος τὸν κρυόν ἀέρα καὶ ἄλλος τὴν νύχτα πορπατεῖ καὶ βλάψει τον ἡ μέρα Κάρπ.

Γνωρίζω την ἀγήνη ἀμμαθὰ ποῦ 'ναι γιὰ τὴν ἀγάπη, ὡσὰς ἀγήνη ἀστραπὴ περνᾶ καὶ ὅλα τὰ μέλη βλάψει (ἀμμαθὰ = ματιὰ) Κρήτ.

Κοιμήσος ἀπὸν νὰ μὴ βλαβῆς, μὴ γεφαλοπονέσῃς, τὴν γεφαλή σου γιὰ κακὸ 'σα τὸ στρῶμα μὴ ἀγήνη σεύτη.

Τάχα τὰ μῆλα σὲ βαροῦν γὴ δικαρπὸς σὲ βλάψει; (γὴ=ἥ) Καρδάμ.

Τὴν Τρίτην ἐκατερέθεις με καὶ τὴν Τετράδην ἐβλάψα

